

Kuka saa ja kenelle annetaan? Onko rahoitus kasvun pullonkaula

Rahoitus & kasvu -katsaus

2/2024, joulukuu

Mauri Kotamäki

Sisällys

Tiivistelmä	2
Talouden tilannekuva	3
Vientimarkkina elpyy hitaasti – mutta elpyy kuitenkin	5
Rahoituskysely: Tyyntä nousun edellä?	6
Onko Suomessa rahoituksen pullonkauloja?	8
Finnveran laina mikroyritysten kasvuun: kysyntää on	10

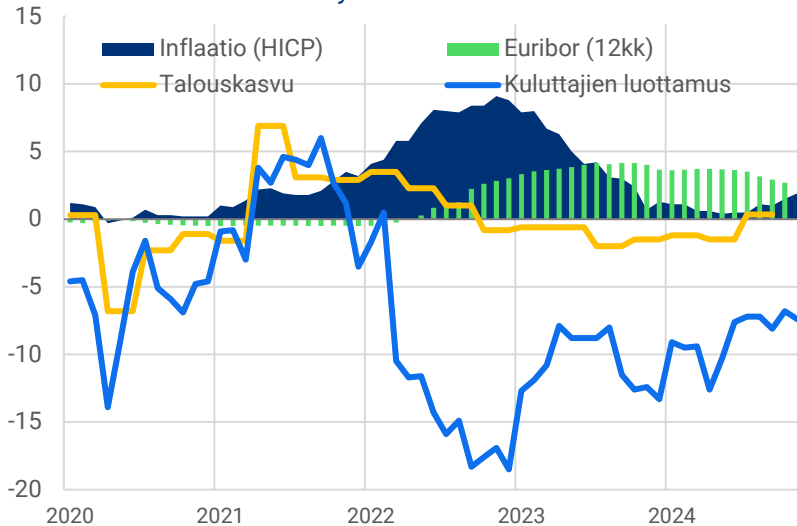
Tiivistelmä

- Edellytykset tulevalle kasvulle ovat olemassa, kun korkea inflaatio on saatu hallintaan, kuluttajien luottamus on hieman elpynyt ja korkotaso on laskusuunnassa.
- Talouskasvun odotetaan kiihtyvän vuonna 2025, mutta riskit, kuten kustannuskilpailukyyn heikentyminen tai globaalit epävarmuudet, voivat realisoituessaan hidastaa talouden elpymistä. Riski Suomen juuttumista finanssikriisin jälkeen koettuun ”kasvuansaana” on todellinen.
- Suomen vienti on kärsinyt maailmankaupan kasvun hidastumisesta sekä Euroopan talouden ongelmista. Viimeisimmät tiedot osoittavat viennin elpymistä, mutta kasvu on vielä heiveröistä ja riippuvaista kustannuskilpailukyyn säilymisestä ja Suomen rajojen ulkopuolisista tapahtumista.
- Finnveran asiantuntijoille tehdyn kyselyn mukaan yritysrahoituksen kysynnän odotetaan paranevan lähiaikoina, erityisesti palvelualoilla, mutta investointien näkymä on vielä nihkeä.
- Kyselyn mukaan pk-yritysten rahoituksen saatavuus on heikentynyt edelleen viime aikoina, mikä voi hidastaa yritysten kasvua ja vaikuttaa negatiivisesti talouden kehitykseen pitkällä aikavälillä.
- Mikroyritysten rahoituksen saatavuuden haasteet ovat ”sadan miljardin euron ongelma”, johon pitäisi kiinnittää enemmän huomiota, koska pitkällä aikavälillä toteuttamatta jääneet hyvät hankkeet aiheuttavat hyvinvointitappioita kansantaloudelle. Finnvera pilotoi tällä hetkellä mikroyritysten kasvuun tarkoitettua lainainstrumenttia.
- Lainaa mikroyritysten kasvuun on myönnetty kahden ensimmäisen kuukauden aikana yli neljä miljoonaa euroa.
- Pilotilla on osuttu yritysrahoituksen kipupisteeseen ja sen tiimoilta on käyty hyvää julkistakin keskustelua. Laina mikroyritysten kasvuun tulee antamaan tärkeää tietoa mikroyritysten rahoitusmahdollisuuksista ja siten mahdollistaa analyysissä esiin nousevien markkinapuutteiden korjaamisen tulevaisuudessa.

Talouden tilannekuva

Vuoden 2022 lopulta tämän vuoden alkuun asti jatkuneen surkean talouskasvun ja kiristyneen rahapolitiikan takia korkea inflaatio selätettiin eikä hintojen nousu ole tällä hetkellä Suomessa ongelma. Kuluttajien luottamus korreloi vahvasti inflaation ja korkotason kanssa, ja siksi luottamus on elpynyt huolimatta talouden taantumasta, mutta on edelleen matalalla tasolla.

Kuvio 1 Suomen talous yhdessä kuvassa. Lähde: Macrobond.

Odotukset valoisammalle lähitulevaisuudelle ovat suuret. Suomalaiset ennustelaitokset arvaavat tulevalle vuodelle Suomen mittapuussa hyvinkin ripeää eli 1–2 prosentin talouskasvua. Heikosti sujuneiden kahden edellisen vuoden jälkeen tietty optimismi on perusteltua – varsinkin, kun inflaatiovauhti ja korkotaso ovat normalisoituneet. Usein heikon kasvukauden jälkeen nähdään ilmiö, jossa talouskasvu on lyhyen aikaa poikkeuksellisen nopeaa. Esimerkkejä ovat pandemian alkuvaiheen jälkeinen

kasvupyrahdyks vuonna 2021 tai finanssikriisin jälkeinen kasvunpilkahdus vuonna 2010.

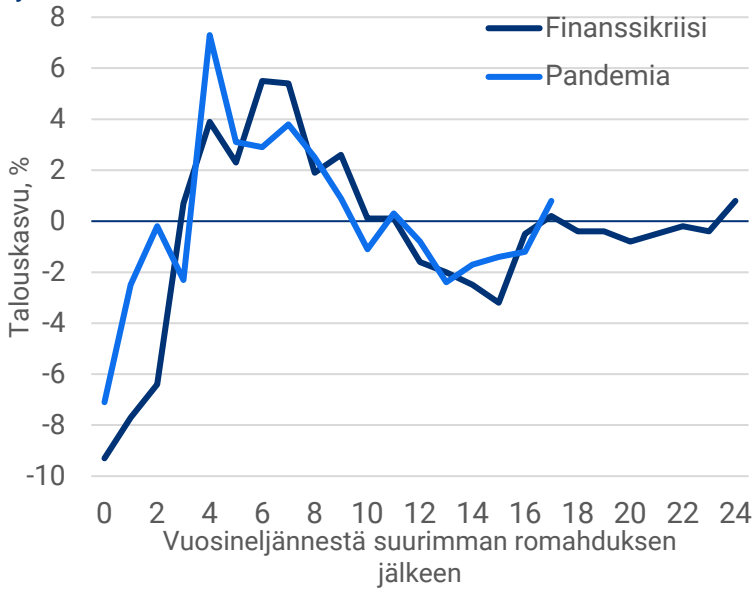
Talouden lyhyen aikavälin mittarit eivät vielä maalaa erityisen positiivista kuvaa nykytilanteesta. Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) on kehittänyt suhdannetilän lämpökartan, joka mallintaa Suomen taloutta reaaliaikaisesti. Yhdistelmäindikaattori mukaan talouden tilanne on vielä ”kylmä” eli esimerkiksi työmarkkinadatan, teollisuuden indikaattoreiden tai kuluttajaluottamuksen perusteella kasvu on vielä tiukassa. Toisaalta reaaliaikainen suhdanneindikaattori on historiansa varrella ollut yleensä myöhässä talouden käänteiden ennakkoinnissa. Tämä ei ole kritiikki VTV:n suhdanneindikaattoria kohtaan, koska indikaattori on tarkoitus kuvata nykytilaa eikä tulevaisuutta. On yksinkertaisesti niin, ettei suhdannekäänte näy kuukausitason indikaattoreissa välittömästi.

Kuvio 2 Suomen talouskasvu ja VTV:n yhdistelmäindikaattori. Lähde: Macrobond.

Kansantalouden neljännesvuositilinpäiden mukaan Suomen talous on kääntynyt kasvuun (V/V) kuluvan vuoden kolmannella vuosineljänneksellä. On vielä avoin kysymys, kuinka pysyvää kasvu todella on, mutta vähintäänkin ensimmäinen etappi kääntein tiellä on nyt ohitettu. Talouden kasvu on seurausta erityisesti viennin suotuisasta kehityksestä, kun taas yksityinen kulutus tai investoinnit ovat edelleen taantumassa. Toisaalta optimismia luo myös se huomio, että rakentaminen ja asuntokauppa ovat kääntymässä viimein kasvuun.

Kuvio 3 Suomen talouskasvu finanssikriisin ja koronapandemian jälkeen. Lähde: Macrobond.

Suomen osalta huolta herättävät taloushistoriassa havaitut kehityssuunnat. Toistaiseksi pandemian jälkeinen talouskehitys on ollut yllättävänkin samankaltaista kuin finanssikriisin 2008–2009 jälkeen. Tuolloin, vuodesta 2012 alkaen, talous ei lähtenyt kasvuun, vaikka talousennusteet niin toistuvasti arvasivat. Suomea kohtasi monen vuoden kärsimysten tie, jolloin talouskasvu oli lievästi negatiivista tai lähellä nollaa. Kasvu käynnistyi oikeastaan vasta vuonna 2015.

Kysymys siis kuuluu, ovatko Suomen talouden rakenteet nyt olennaisesti erilaisia kuin 15 vuotta sitten? Nokian matkapuhelinliiketoiminnan tai paperiteollisuuden ongelmia ei nyt ole

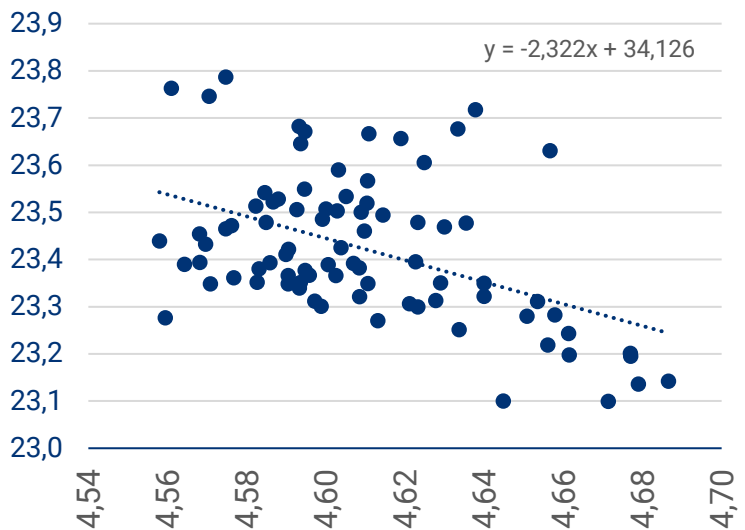
käsillä eikä Eurooppakaan kärvistele velkakriisin kourissa. Väestön ikääntyminen ja siihen liittyvät sivuvaikutukset sen sijaan ovat edelleen läsnä¹, minkä lisäksi suora Venäjän-kauppa on pitkälti loppunut.

Tärkein eroavaisuus nykyhetken ja finanssikriisin jälkeen on Suomen kustannuskilpailukyvyssä. Ennen finanssikriisiä sovittiin talouden fundamentteihin nähden liian suurista palkankorotuksista, jotka käytännössä romuttivat Suomen kustannuskilpailukyyn. Talous lähti kasvuun vasta kustannuskilpailukykyä parantaneen Kiky-sopimuksen vanavedessä vuonna 2015. Tällä hetkellä Suomen kustannuskilpailukyky on kohtalaista verrattuna kilpailijamaihin ja tämä voisi olla tulevaa kasvua vahvistava tekijä.

Riskejä on kuitenkin horisontissa, joista suurin on kustannuskilpailukyyn merkittävä heikentyminen. Globaali talouskasvu on edelleen heikoissa kantimissa ja siten kysyntä suomalaisille vientituotteille voisi olla suurempaakin. Mikäli mediassa esitetty 10 prosentin palkankorotustavoite avoimelle sektorille seuraavan kahden vuoden aikana toteutuisi, tarkoittaisi se suuria ongelmia suomalaisille yrityksille. Esimerkiksi [Kaitilan \(2024\)](#) laskelmien mukaan prosentin heikennys kustannuskilpailukyvyssä tarkoittaisi tavaraviennin vähentymistä 0,9 prosentilla eli toteutuessaan palkankorotus 10 prosentin palkankorotustavoite voisi olla katastrofi Suomen kansantaloudelle.

On siten epäselvää, kuinka voimakkaalle ja kestäväen talouskasvun tielle Suomi lähtee lähitulevaisuudessa. On mahdollista, muttei vääjäämätöntä, että kasvu kiihtyy merkittävästi vuonna 2025. Valitettavasti datassa nähdään vasta hauraita merkkejä uudesta kasvusta.

Kuvio 4 Kustannuskilpailukyvyn* ja tavaraviennin yhteys. Lähde: Macrobond.

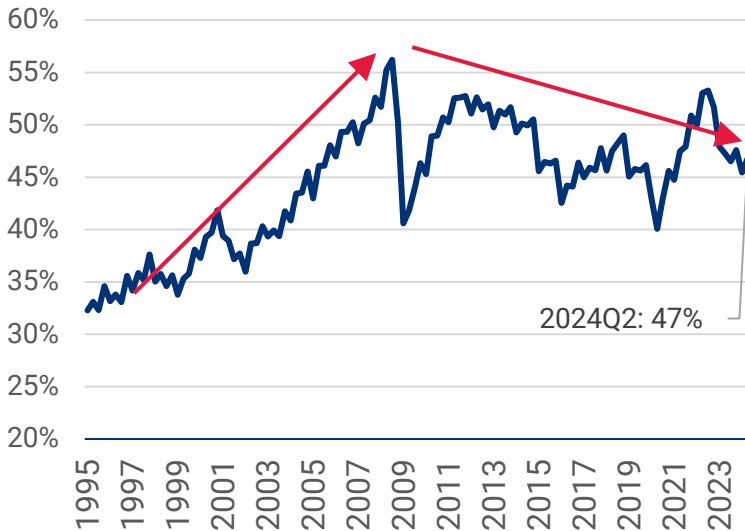

* OECD:n suhteellisiin työvoimakustannuksiin perustuva kustannuskilpailukykyindikaattori.

¹ Väestön ikääntymisellä on ollut valtavia vaikutuksia Suomen talouteen, ks. [Kotamäki ja Lehtimäki \(2024\)](#)

Vientimarkkina elpyy hitaasti – mutta elpyy kuitenkin

Kuvio 5 Maailmankaupan avoimuus eli maailman tuonnin ja viennin summa jaettuna bruttokansantuotteella. Lähde: Macrobond.

Talouden kasvu Suomessa on ollut nihkeää parin viime vuoden aikana eikä vientikään ole kehittynyt erityisen myönteisesti. Osasyynä Suomen viennin alakulon on maailmankaupan kasvun hidastuminen sekä keskeisten kauppakumppanien, eritoten Euroopan talouden alakulo. Esimerkiksi Saksa on yksi Suomen suurimmista vientimarkkinoista Euroopassa ja Saksasta on jälleen tullut ”Euroopan sairas mies” useiden talouteen ja Saksan politiikkaan kytkeytyvien ongelmien takia.

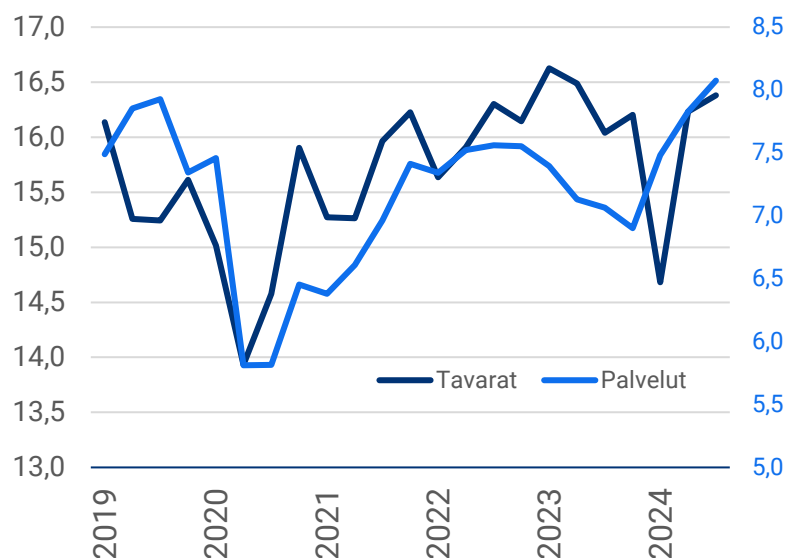
Vuosien 2008-2009 finanssikriisiä edelsi nopea globaalin kaupankäynnin kasvu, mutta sen jälkeen trendi on ollut pikemminkin laskeva. Suomi on osa

globaalia kaupankäyntiverkostoa ja maailmankaupan maltillinen kasvu on heijastunut myös suomalaisiin vientiyrityksiin jo pidemmän aikaa. Finanssikriisin jälkeistä vaihetta maailmankaupassa on osuvasti kutsuttu nimellä ”slowbalization”.

Aivan viimeisten tietojen mukaan Suomen vienti vetää taas, jos kohta hurraahuutoihin ei vielä ole aihetta. Kiinteähintaisen viennin määrässä on hädin tuskin ylitetty vuoden 2019 taso. Suunta on kuitenkin oikea, kun sekä tavaroiden että palveluiden osalta lasku on kääntynyt maltilliseksi nousuksi. Palveluissa kasvu on jatkunut jo kolme vuosineljännestä, tavaroissa kaksi. On siten mahdollista, että vientimarkkinoilla suhdannekäännös olisi jo tapahtunut, joskin elpyminen on vielä heiveröistä.

Kokonaisuudessaan tavaravienti kasvoi 3 prosenttia vuodentakaiseen verrattuna kuluvan vuoden kolmannella vuosineljänneksellä. Kohtalaisten lukujen taustalla olivat erityisesti saha- ja paperiteollisuus, metallien jalostus sekä tukkukauppa. Kokonaisuudessaan teollisuuden vienti kehittyi kohtalaisesti, mikä Suomen kannalta hyvin olennainen tekijä, koska tavaraviennin arvosta 75-80 prosenttia tulee teollisuuden toimialalta. Tukkukauppa on toinen suuri toimiala noin 15 prosentin osuudellaan tavaraviennin arvosta, minkä positiivinen kehitys myös avitti tavaraviennin kasvua.

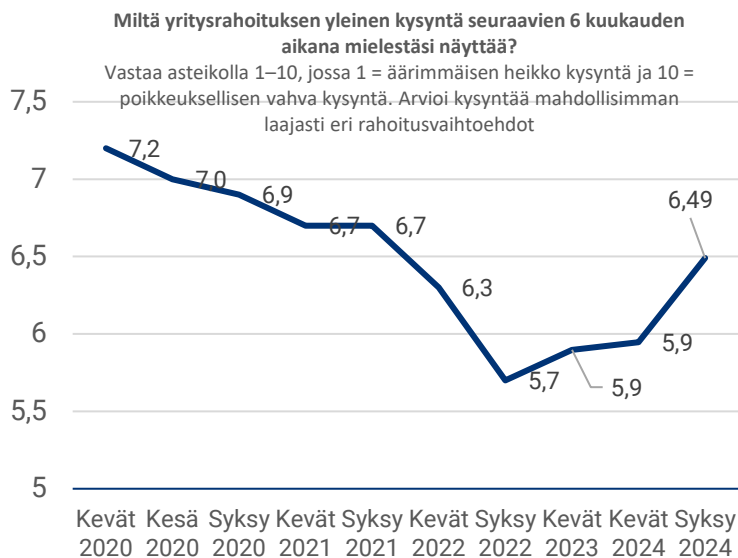
Kuvio 6 Tavaroiden ja palveluiden vienti Suomesta, kiintein hinnoin mrd. euroa. Lähde: Macrobond.

Rahoituskysely: Tyyntä nousun edellä?

Marraskuussa toteutettiin Finnveran kotimaan ja viennin rahoituksen parissa työskenteleville rahoituspäälliköille suunnattu kysely, jossa tiedusteltiin yritysrahoituksen ja talouden yleisiä näkymiä. Kyselyyn vastasi 73 henkilöä ympäri maata.

Kuvio 7 Yritysrahoituksen yleinen kysyntä. Lähde: Finnvera

Yritysrahoituksen yleisen kysynnän odotetaan paranevan seuraavan kuuden kuukauden aikana. Vaikka talouden tilannekuva ei vastausten perusteella ole vielä erityisen hyvä, niin odotukset lähitulevaisuuden kasvusta ovat parantuneet merkittävästi.

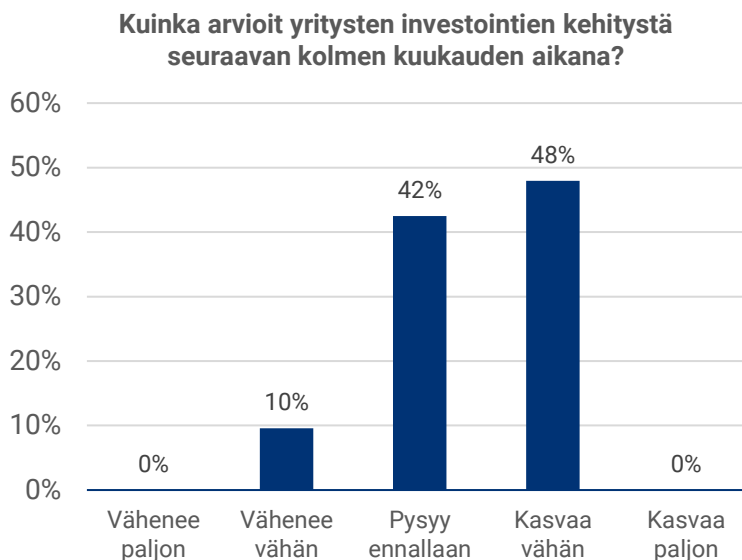
Erityisesti palveluiden kysyntänäkymät näyttävät hyvältä, sillä 56 prosenttia vastaajista piti palveluiden lähiaikojen rahoituksen kysyntänäkymiä positiivisimpina muihin toimialoihin verrattuna. Keväällä vastaava luku oli 35 prosenttia, joten nousu on merkittävä. Tulos on linjassa yleisen talouskehityksen kanssa, koska esimerkiksi palveluvienti on kehittynyt paremmin kuin tavaravienti. Vaikka

yksityinen kulutus ei ole vielä täysin elpynyt, ounastelee palvelualojen positiivinen rahoituskysyntänäkymä hyvää myös yksityisen kulutuksen kasvulle lähitulevaisuudessa.

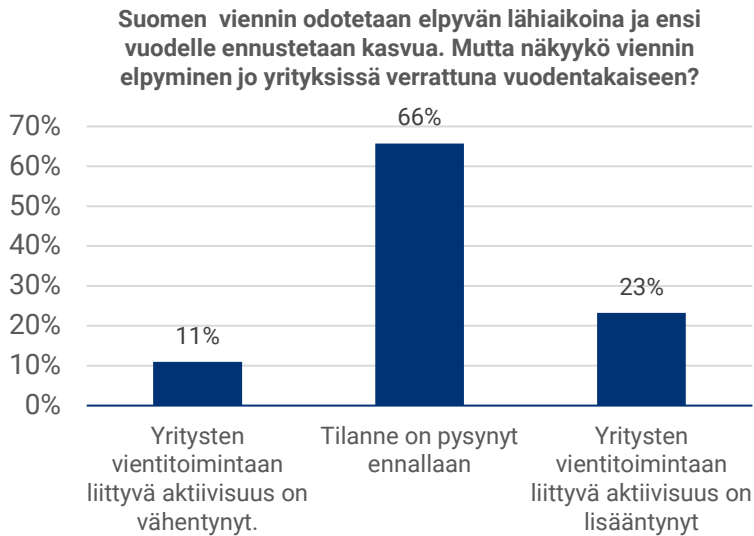
Yleinen tulos kyselystä oli, että tunnelma yrityksissä on vielä odottava.

Korkotason lasku on positiivinen asia yritysten näkökulmasta, mutta kysyntä- ja tarjontatekijät aiheuttavat vielä pohdintaa. Epävarmuudesta huolimatta suurin osa kyselyyn vastanneista arvioi, että yritysten investoinnit kehittyvät maltillisen positiiviseen suuntaan seuraavan kolmen kuukauden aikana; 48 prosenttia odottaa investointien kasvavan vähän, kun taas 42 prosenttia odottaa tilanteen pysyvän ennallaan. Kysymyksen perusteella ei siis voida puhua selkeästä investointikysynnän kasvusta, mutta kenties varovaisesta optimismista. Suuremmat liikkeet investoinneissa nähdään todennäköisesti vasta ensi vuoden puolella – mikäli talousennustajien arvaukset osuvat kohdilleen ensi vuoden talouskasvun osalta.

Kuvio 8 Investointien kehitys. Lähde: Finnvera

Kuvio 9 Viennin näkymät. Lähde: Finnvera

Myös viennin osalta havaittavissa on köykäistä optimismia, kun 23 prosenttia vastaajista kertoo vientitoimintaan liittyvän aktiivisuuden lisääntyneen vuodentakaiseen verrattuna. Signaali ei tässäkään kysymyksessä ole vahva, sillä 66 prosenttia vastaajista sanoo tilanteen pysyneen ennallaan. Tullin tilastot sekä kansantalouden tilinpidon viimeisimmät luvut ovat hyvin linjassa kysymyksen tuloksen kanssa, koska viennin kehityksen suunta on ylöspäin, mutta kehitys on vielä heiveröistä. Kustannuskilpailukyvyn rapautuminen olisi pahin isku lyhyellä aikavälillä, joka voisi kohdistua viennin vetoon. Onneksi ratkaisut ovat pitkälti suomalaisten toimijoiden käsissä, ja siten myös vastuu

ratkaisujen lopputulemista. Yhtä kaikki on talouden näkökulmasta positiivista, että suurempi osa näkee vientitoiminnan aktiivisuuden lisääntyneen kuin vähentyneen.

Kyselyyn vastanneiden mukaan pk-yritysten rahoituksen saatavuus on hieman heikentynyt viimeisen vuoden aikana. Tulos on melko vahva, sillä 66 prosenttia vastaajista oli tätä mieltä. Avovastauksissa nostettiin esiin mm. aloittavien yritysten rahoituksen saantiin liittyvät haasteet, mutta laajemminkin rahoituksen saantiin liittyvän kynnyksen nousu. Hyvän luokituksen omaavat yritykset saavat kyllä rahoitusta – kuten aina ennenkin. Mutta riskialttiimpiin hankkeisiin on hankala löytää rahoitusta. Esimerkiksi pankkien halukkuus ottaa vakuusriskiä on vähentynyt ja omavaraisuusasteen vaade on noussut, minkä lisäksi pankkiregulaatio mainitaan haasteena pienten lainojen kannattavuudelle.

Kuvio 10 Rahoituksen saatavuus. Lähde: Finnvera

Kyseessä on ”sadan miljardin euron ongelma”, mikäli mikroyritykset eivät saa rahoitusta toimintansa kasvattamiseen. Haaste ilmenee erityisesti pitkällä aikavälillä, jos pienet yritykset eivät kykene ottamaan kohtuullista riskiä ja kasvamaan, jolloin kasvu pieniksi ja keskisuuriksi yrityksiksi hidastuu. Yritysten kasvun halu ja kyky ovat tärkeitä tekijöitä myös hallitusohjelman näkökulmasta, jossa on linjattu tavoitteeksi tuplata kasvuhakuisten keskisuurten yrittäjävetoisten yritysten määrä vuoteen 2030 mennessä.

Onko Suomessa rahoituksen pullonkauloja?

Pienten yritysten rahoituksen saatavuus on kansantalouden tasolla iso kysymysmerkki, koska aihetta on vaikea tutkia. Rekisteriaineistoista ei voida suoraan havaita, millä yrityksillä on vaikeuksia saada lainaa. Ilmiötä mitataan kansantalouden tasolla vain yhden toistuvan kyselyn, Pk-yritysbarometrin, avulla. Pk-yritysbarometri on erittäin tarpeellinen kyselytutkimus, mutta lisätieto ei olisi pahitteeksi. Ylipääntensä rahoituksen saantiin liittyvä data on kiven alla, koska sitä ei kirjanpitoaineistossa suoraan ole.

On olemassa syitä, miksi juuri pienten tai nuorien yritysten on vaikeaa saada markkinaehtoista rahoitusta. Nuorilla yrityksillä ei välttämättä vielä ole kassavirtaa tai historiaa pankin kanssa, minkä takia rahoituslaitoksen on vaikea arvioida yrityksen maksukykyä. Toisaalta pienellä yrityksellä ei välttämättä ole tarjota reaalivakuuksia lainan tueksi, ja joskus yrittäjän henkilökohtaisten vakuuksien antaminen yritykselle on hankalaa. Kolmanneksi pankkisääntelyn tiukentuminen on aiheuttanut tilanteen, missä erityisesti pienten lainojen myöntäminen ei ole pankille erityisen kannattavaa, koska pienrahoitukseen liittyvät kiinteät kustannukset ovat suhteellisesti suuria.

Neljäs tekijä pienten yritysten rahoitushankaluuksille liittyy pankkimarkkinan rakenteelliseen muutokseen: pankkien alueellinen kattavuus on vähentynyt, kun pankkien sivukonttoreita on suljettu, tai yhdistetty suuremmiksi yksiköiksi. Muutos on pankeille liiketaloudellisesti kannattavaa, ja siten kehityssuunta on varsin ymmärrettävä. Alueellisesti rakenteellisesta muutoksesta saattaa kuitenkin seurata hyvinvointitappioita.

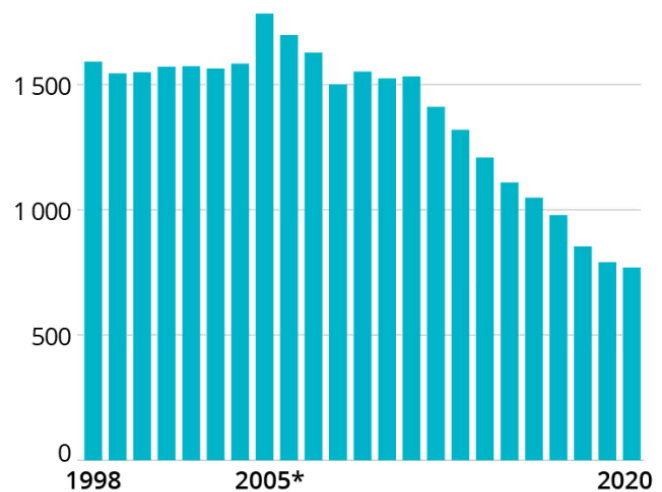
Uunituoreessa tutkimuksessa Amberg ja Becker (2024) tutkivat Ruotsin pankkisektoria. Tulosten mukaan se, että pankkien sivukonttoreista 30 prosenttia suljettiin, vähensi lainanantoa liki kuusi prosenttia kolmen vuoden aikana. Myös vaikutukset yritysten myyntiin ja työllisyyteen olivat merkittävästi negatiivisia. Vaikutus näyttää seuraavan siitä, ettei konttorin sulkemisen jälkeen osalla yrityksistä ollut enää todellista pääsyä lainamarkkinoille. Tulos on mielenkiintoinen siksi, että negatiiviset vaikutukset näyttävät kohdistuneen erityisesti pienille mutta myös nuorille yrityksille, joskin myös vanhempien yritysten kohdalla vaikutus on tilastollisesti merkitsevä. Sen sijaan suurten yritysten tapauksessa vaikutusta ei havaita käytännössä laisinkaan.

Yksi selitys Ambergin ja Beckerin identifioimalle ilmiölle on, että pienten yritysten rahoitus nojaa paljolti paikallisten pankkien asiakaskunnan tuntemiseen. Tämä informaatiokanava menetetään, kun paikallinen sivukonttori lopettaa toimintansa. Suomessa pankkikonttoreiden lukumäärä on puolittunut menneen 20 vuoden aikana. On siis oletettavaa, että myös suomalaiset mikroyritykset ovat kohdanneet samanlaisia vaikeuksia rahoituksen saannissa kuin ruotsalaiset yritykset tutkimuksen mukaan.

Pk-yritysbarometrin mukaan yli 40 prosentilla suomalaisista pk-yrityksistä on rahoitusrajoitteita. Yritysten tilanne on vaikeutunut viimeisten vuosien aikana ja rahoituksen saantiin liittyvät haasteet näkyvät voimakkaimmin mikroyritysten kohdalla. Siten koko yritysainekantaan kohdistuvat tarkastelut eivät maalaa oikeaa kuvaa rahoitusrajoitteiden tilasta Suomessa.

Yritysten rahoituksen saannissa on isoja eroja riippuen yrityksen koosta. Erityisesti mikroyrityksillä, siis alle 10 työntekijää työllistävillä yrityksillä on haasteita ja yli puolet pk-yritysbarometriin vastanneista rahoitusta tarvitsevista yrityksistä luokitellaan rahoitusrajoitteisiksi. Mikroyritystenkin kohdalla haasteet tiivistyvät

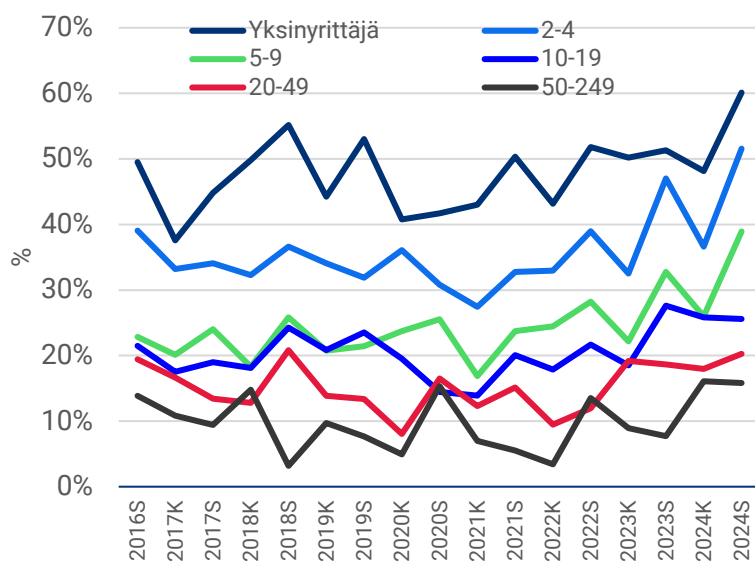
Kuvio 11 Pankkikonttoreiden lukumäärä Suomessa 1998-2020. Lähde: Yle.

*Sisältää myös Pohjolan toimipaikat

Lähde: Finanssialan keskusliitto, Fiva

Kuvio 12 Pk-yritysten rahoitusrajoitteet Suomessa. Lähde: Pk-yritysbarometri

yksinyrittäjiin ja 2-4 työntekijää työllistäviin yrityksiin. Kansantalouden kannalta kyseessä on **sadan miljardin euron ongelma**, nimittäin kyseinen luku on mikroyritysten liikevaihto vuonna 2022. Kaikista yrityksistä noin 95 prosenttia on mikroyrityksiä, joten kyseessä on laaja yhteiskunnallinen haaste.

Erityisesti harmaita hiuksia aiheuttaa se huomio, että kasvuhakuisilla yrityksillä rahoituksen saaminen on hankalaa. Mikäli nimenomaan osalla kasvuhakuisista yrityksistä rahoitus muodostaa pullonkaulan kasvulle, tarkoittaa se pidemmän päälle suuria menetyksiä kansantalouden tasolla. Yritystoiminta on riskinottoa ja

todennäköisyyksien hallintaa. Mitä enemmän riskiä ottavia yrityksiä on, sitä enemmän ne kasvavat ja pienistä yrityksistä kasvaa ajan myötä suurempia. Siksi yritysten kasvun esteet tulisi minimoida samalla muistaen säilyttää markkinatalouden keskeiset lainalaisuudet.

Rahoituksen saannin hankaluudesta puhuttaessa on toisaalta pidettävä mielessä, ettei rahoituksen saanti pidäkään olla ”liian helppoa”. Rahoitusmarkkinoiden keskeinen tehtävä on yrittää seuloa jyvät akanoista eli hyvät hankkeet huonoista. Ei kuitenkaan ole mitään täysin varmaa prosessia, jossa lopulta hyvät hankkeet aina saisivat rahoituksen. Sinänsä ei ole evidenssiä siitä, etteikö suomalainen rahoitusmarkkina kykenisi seulomaan kohtalaisella tarkkuustasolla hyviä hankkeita, mutta kysymys on pikemminkin riskitasosta, eli kysymys kuuluu: onko rahoituslaitosten riskinottohalu nykyisin oikealla tasolla?

Edellä läpikäydyn aineiston perusteella vaikuttaa siltä, että pienten yritysten rahoituksen saatavuus on kiristynyt viime vuosina, minkä takia Finnverassa päätettiin pilotoida määräaikaisesti uutta rahoitusinstrumenttia mikroyritysten kasvuun erityisillä kriteereillä.

Finnveran laina mikroyritysten kasvuun: kysyntää on

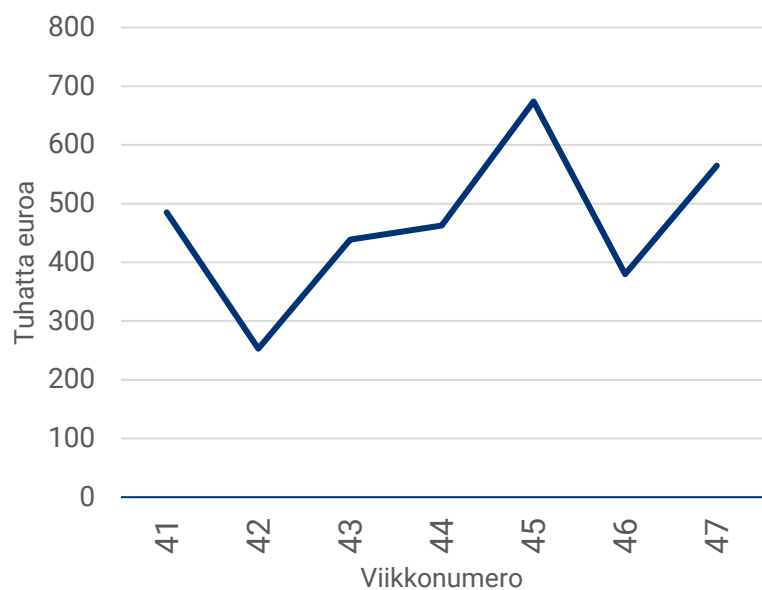
Finnvera käynnisti lokakuun 2024 alussa erityisillä kriteereillä lainan myöntämisen mikroyritysten kasvuhankkeisiin. Lanseeraus perustuu huoleen mikroyritysten vaikeuksista saada rahoitusta markkinoilta. Finnveran lainaa mikroyritysten kasvuun on saatavilla puolen vuoden määräajan lokakuusta 2024 maaliskuun 2025 loppuun, eli kyseessä on pilottihanke. Pilotin avulla kerätään tietoa markkinasta ja päätökset tuotteen mahdollisesta jatkosta tehdään myöhemmin.

Laina on suuruudeltaan 20 000–50 000 euroa. Korko on sidottu 6 kk:n euriboriin, jonka päälle lisätään 4,5 prosentin marginaali sekä toimitusmaksu. Lisäksi vaaditaan 20 prosentin vakuus, jonka suuruus on vähintään 3 000 euroa takaajaa kohti. Laina-aika on enintään viisi vuotta. Lainan myöntökriteereitä on muutamia, joista keskeisin on yrityksen riittävä takaisinmaksukyky ja edellytykset kannattavaan liiketoimintaan.² Laina on tarkoitettu erityisesti mikroyritysten kasvuun tarkoitettuihin toimiin kuten kone- ja laiteinvestointeihin, uuden henkilöstön palkkaamiseen tai muunlaiseen toiminnan laajentamiseen.

Huomioiden edellisessä luvussa esitetty analyysi, ei ole yllättävää, että laina on kohdannut markkinalla kohtalaisen kysynnän. Marraskuun 2024 loppuun mennessä lainaa oli myönnetty yhteensä yli neljä miljoonaa euroa liki 100 eri hankkeeseen eli keskimääräinen lainamyöntö oli hieman yli 40 000 euroa. Kaiken kaikkiaan hakemuksia oli tullut noin 330 kappaletta, joista kaikkia ei vielä ole ehditty käsitellä, osa päätöksistä odottaa lisätietoja ja osalle vielä tehdään yritystutkimusta. Tasaisen myöntövauhdin oletuksella lainaohjelman puitteissa myönnettäisiin lainaa yhteensä noin 12 miljoonaa euroa.

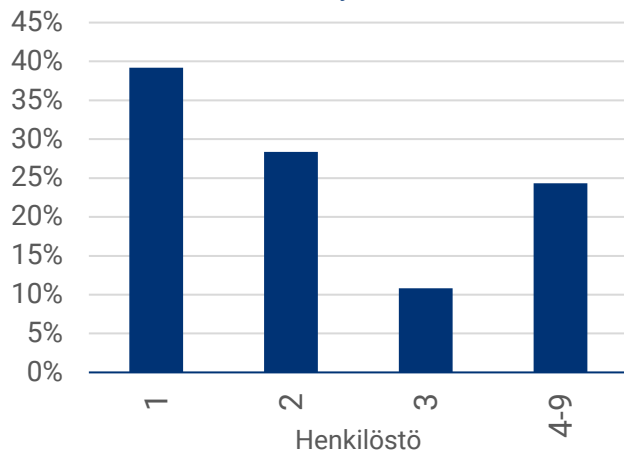
Yleisin syy hakemuksen nopeaan hylkäämiseen on se, että yritys on vasta perustettu, jolloin ensimmäistäkään tilinpäätöstä ei ole saatavilla. Lainansaannin edellytyksenä on vähintään yksi vahvistettu tilinpäätös. Toinen suhteellisen yleinen syy hylkäykselle on, että yrityksen oma pääoma on negatiivisen puolella, jolloin lainan myöntö estyy. Myös maksuhäiriömerkinnät aiheuttavat esteen lainan myöntämiselle.

Kuvio 13 Laina mikroyritysten kasvuun, myönnöt viikoittain 2024.

² Yksityiskohtaiset ehdot lainan saamiselle on listattu [Finnveran kotisivuilla](#).

Kuvio 14 Laina mikroyritysten kasvuun, myönnot henkilöstömäärän mukaan lajiteltuna.

yrityksiin.

Hankkeissa käyttöpääoman tarve korostuu, koska harvemmin on investointia, jonka yhteydessä ei tarvittaisi käyttöpääomaa. Yritykseen saatetaan hankkia esimerkiksi tuotannollinen laite, mutta sen lisäksi kustannuksia voi aiheuttaa esimerkiksi koneen käytön opettelu, uuden osaamisen rekrytointi tai asennukseen liittyvät remonttitarpeet. Käyttöpääomaa haetaan myös pelkästään esimerkiksi uuden toimipaikan avaamiseen vaadittaviin kustannuksiin. Käsillä olevan lainan puitteissa käyttöpääomaa ei myönnetä ns. olemassa olevien kulujen kattamiseen, vaan hankkeen on tavoiteltava rahoitusinstrumentin nimen mukaisesti kasvua. Hankkeiden rahoituksessa 61 prosenttia kohdistuu käyttöpääomaan. Käyttöpääoman lisäksi tarpeet kohdistuvat koneiden ja kaluston hankintaan (23 %), aineettomiin investointeihin (11 %) ja rakennuksiin (5 %).

Tässä vaiheessa on vielä vaikeaa arvioida pilotin lopputuloksia. Kokonaisvaltainen tarkastelu pystytään tekemään vasta vuosien kuluttua, kun tiedot luottotappioista sekä lainaa saaneiden yritysten liikevaihdosta, investoinneista, työllisyydestä ja tuottavuudesta valmistuvat. Näyttää kuitenkin jo aiheesta heränneen keskustelun perusteella siltä, että pilotilla on osuttu yritysrahoituksen kipupisteeseen ja siten mikroyritysten rahoituskokeilu tulee antamaan tärkeää tietoa ilmiöstä ja siten mahdollistaa analyysissä mahdollisesti esiin nousevien markkinapuutteiden korjaamisen.

Hakemuksia on tullut erityisesti Uudeltamaalta (39 %), Pirkanmaalta (10 %) ja Varsinais-Suomesta (9 %). Toimialojen kirjo on laaja, mutta vähittäiskauppa (7 %), ravitsemistoiminta (7 %), liikkeenjohdon konsultointi (6 %), erikoistunut rakennustoiminta (5 %) ja hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle (5 %) kattavat hieman alle kolmanneksen hakemuksista. Suurin osa, noin kaksi kolmesta hakijayrityksestä ovat yksinyrittäjiä tai kahden työntekijän yrityksiä. Lainaa hakeneista yrityksistä kolmannes on perustettu ennen vuotta 2015, noin kolmannes 2015–2020 ja kolmannes 2021–2024. Hakemukset painottuvat siis voittopuolisesti nuoriin, alle 10 vuotta vanhoihin

Mauri Kotamäki, pääekonomisti

puh: 029 460 2878

etunimi.sukunimi@finnvera.fi

Twitter: https://twitter.com/Mau_And

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/in/maukka/>